

فتحی خشتی

ادارہ تہذیب و ثقافت، سوات

یو روزنامه آذربایجان منوگراٹ لٹریچر فورغانیلار

بوتون ایران آزادی خواهان
آذربایجانا گورز نیگمیشلر.

به سون ایلده دو کرامت حرم
 نادر و جوده گلمه سی. ملت آدنا
 ملتین قاین صوران عصر لرین حقیقی
 یافه سیننی ظاهره جیحارب و آرادلیق
 دشمن لرین غورده آزادلیق و لارین
 حفظ اتمک ایچون قایما چکدی.
 یولار که دولت تشکیلاتی همیشه
 نوز احصا رضا ماسخالیسو بیر خانی
 افغانی تشکیل ویریرلر. حتی ده میردن
 قورخان کیمی آزاد بقدان دموکرا
 سی دان فورظورلار. چونکه حقیقی
 دموکراسی رژیم ایله اداره اولیان
 بیر اولکه ده خلق نوز ملی ساکیننی
 اولزنده د ولتن تشکیل و ترب و
 هر غره نوز اجتماعی و سیاسی مقدرا
 نینه تضاد ایشیکه امکان نیا پاره
 یو ایه ارتجاعین منافی شعاع نظردن
 اولار ایچون فوق اعادة حفظ مالدور.
 یونا گوره ایدی که آزاد بخواه
 حزب لر ایران اولزنده وجوده گلد
 یکن. صو ترا ارتجاعی ایلرین شدید

چالوس ماجراسی

گوزنود از همین کتابکی فصلی بنامه کورلوب اوز آجی
والهزلی حیوانلرین ویرسکه هوم ایدیر .
چالوس کارخانه لرینده چالیشان ذریا چالیلارین وضعیتی بو
گونلرده فوق العاده ولیم در . از همین صاحب اندکی اقرار دسته
لری زاندارملارین کسکی ایله کارخانه حمله ایدوب ایشچیلری
وحشیانه بیر صورتده دوکوب بعضی لرین قتله یلیرمیشلر .
سلاح سیر کارکرلرین چوخو بوموروق و چوماق واسطه سینه
ئوزلریندن دفع ایدرک بیر جور ایله دایم اظرافه دایمیشلار .
بوکارگرلردن بیر عده سی اوز خانه لری ایله برابری میشه و میراده
یوللاری آخا موسوز طی ایدوب آستایا طریقی ایله قوز آتا بوره
لارین پناه کتیرسکه موخی اولموشلار .
ایندی بوتون مازندران و کجیلان داخلینده زاندارم دستلری
آت اولماتسقه باشلایوب دموکراسی عسکرلری روبر محو اینمکجه
و "دموکراتیک قوه و جیدیلری داغملکه چالیشیلار .
مازندران دن گلنلرین ویردنگلری خبر قورخولو و تاسف آوردن
بیر تهران دولتمنن سیاستینی باغا دوشه یلمیرسکه اوللاری
بیر طرفدن دموکراتیک ادعای آیدیا اوویری طرفدن دموکراتیک
دستلری فشار آلتینده قوملوق عیبا حوروزلر اوزوغر دنگلد .

و قیام فیہ فی لیلۃ

لائيں آمر نکالی ہندو لڑکین
بولے داشیا لاری فرانکو امپہ
یا جیڈا سندن کھی لڑے سورت
وورما قندان یو یون ناچر عیضار
نیپور وک - آسو عتہ ندری - سی
طہر وک - تانہ لڈ لگین - محیر غی

جبهه خبر لری

حاجنه ده تکره خبر یو خبر. آرئش شاهنشاهی
ایلمارین حدی حویلااری تسجعه سینه دو تندی
ری تخلصه اینایب نوز سمر لرینه فانیبشدر.
نلارین اوپ و خیاره لرینه پریم فدائی ده.
بیر ریختند بیله جواب ویدر.
فدائیترین تلهقای دوغرو دندردن حتی آتی
ین تهدید اولومعاسی ده آلمن رسمی خبر لری
نوب ایدر، فقط اولارین سکر لرین قارشو
نه بیر خیاره گولله سی خوشوب بارقلامیش در.
آرحاده سکر لرده اولارلاردا اولاری تلف
لوش حساب ایتیمشدر. بیز ده فقط اوچ نفر
الان اولموش در. اولارین تلفاتی ایسه تحقیق
یلمدن بکن صوفرا معلوم اولموشدر که حقیقتدر.

قاچان افسر لرین ورودی

ہو گوئیگر آہران ذریعہ سین زندا ایدان فاجان
 لر چو رحمتان صور ایزاھہ یول ایلہ
 یرہ وارہ اولوب اذہ پایجان دمو کراسی نصبتہ
 سرائہ ایشاک ایچون نور لرین خلق فوئولاری
 ارنبہ معرفت ایشاکر ، افسر قرائ اذلاری اعلا
 اکی نصبت اورہ ہر ؛
 سروان دانی ، سروان فاضلی ، سروان ستانی ،
 دلارمان علوہ افلی سروان حدیدی و افلی
 دانی دہ اولار ایلہ برابر یرہ کلوب ملی ہست
 ہر فت ایشاکہ گوئیگر صورندہ حاضر اولمولاہ

اصفهانى

خصوصی مخبران و پزیرندگان خبره گورہ
اصفا شدہ علی قوہ کر صاحبہ پاسبانہ ارجاعی دستہ
لوی بریا تعینت میدانیدن کار ایستند
کار کرلر اصفا شدہ ہی جدا تعینت ایستند
بودہ فرقه سی دہ رسمی صورتہ اور ایستند
ادامہ وزیرکے خروج ایستند
اصفا شدہ کار کرلرین رہبری و اکارہ کار کرلرین
و عدم شهر اهالی سین پوسلین جلب ایستند
ایچون لہران حکومتی اولی لہرانہ چاغیریش
لائق اهالی بودعون اجراسہ حاج اولوپ اولی
اصفا شدہ قائمہ مخبر ایستند
ایندی اصفا شدہ ، ذیمات اولار علی و دموکرا .
ایک توضیحین آن محکم منکرلریندن حساب
اولوقا دیلر .

مملکت خبر لاری

۱۲۰۲۰۳۰۴۰۵۰۶۰۷۰۸۰۹۰۱۰۰۱۱۰۱۲۰۱۳۰۱۴۰۱۵۰۱۶۰۱۷۰۱۸۰۱۹۰۲۰۰۲۱۰۲۲۰۲۳۰۲۴۰۲۵۰۲۶۰۲۷۰۲۸۰۲۹۰۳۰۰۳۱۰۳۲۰۳۳۰۳۴۰۳۵۰۳۶۰۳۷۰۳۸۰۳۹۰۴۰۰۴۱۰۴۲۰۴۳۰۴۴۰۴۵۰۴۶۰۴۷۰۴۸۰۴۹۰۵۰۰۵۱۰۵۲۰۵۳۰۵۴۰۵۵۰۵۶۰۵۷۰۵۸۰۵۹۰۶۰۰۶۱۰۶۲۰۶۳۰۶۴۰۶۵۰۶۶۰۶۷۰۶۸۰۶۹۰۷۰۰۷۱۰۷۲۰۷۳۰۷۴۰۷۵۰۷۶۰۷۷۰۷۸۰۷۹۰۸۰۰۸۱۰۸۲۰۸۳۰۸۴۰۸۵۰۸۶۰۸۷۰۸۸۰۸۹۰۹۰۰۹۱۰۹۲۰۹۳۰۹۴۰۹۵۰۹۶۰۹۷۰۹۸۰۹۹۰۱۰۰۰۱۰۱۰۱۰۲۰۱۰۳۰۱۰۴۰۱۰۵۰۱۰۶۰۱۰۷۰۱۰۸۰۱۰۹۰۱۱۰۰۱۱۱۰۱۱۲۰۱۱۳۰۱۱۴۰۱۱۵۰۱۱۶۰۱۱۷۰۱۱۸۰۱۱۹۰۱۲۰۰۱۲۱۰۱۲۲۰۱۲۳۰۱۲۴۰۱۲۵۰۱۲۶۰۱۲۷۰۱۲۸۰۱۲۹۰۱۳۰۰۱۳۱۰۱۳۲۰۱۳۳۰۱۳۴۰۱۳۵۰۱۳۶۰۱۳۷۰۱۳۸۰۱۳۹۰۱۴۰۰۱۴۱۰۱۴۲۰۱۴۳۰۱۴۴۰۱۴۵۰۱۴۶۰۱۴۷۰۱۴۸۰۱۴۹۰۱۵۰۰۱۵۱۰۱۵۲۰۱۵۳۰۱۵۴۰۱۵۵۰۱۵۶۰۱۵۷۰۱۵۸۰۱۵۹۰۱۶۰۰۱۶۱۰۱۶۲۰۱۶۳۰۱۶۴۰۱۶۵۰۱۶۶۰۱۶۷۰۱۶۸۰۱۶۹۰۱۷۰۰۱۷۱۰۱۷۲۰۱۷۳۰۱۷۴۰۱۷۵۰۱۷۶۰۱۷۷۰۱۷۸۰۱۷۹۰۱۸۰۰۱۸۱۰۱۸۲۰۱۸۳۰۱۸۴۰۱۸۵۰۱۸۶۰۱۸۷۰۱۸۸۰۱۸۹۰۱۹۰۰۱۹۱۰۱۹۲۰۱۹۳۰۱۹۴۰۱۹۵۰۱۹۶۰۱۹۷۰۱۹۸۰۱۹۹۰۲۰۰۰۲۰۱۰۲۰۲۰۲۰۳۰۲۰۴۰۲۰۵۰۲۰۶۰۲۰۷۰۲۰۸۰۲۰۹۰۲۱۰۰۲۱۱۰۲۱۲۰۲۱۳۰۲۱۴۰۲۱۵۰۲۱۶۰۲۱۷۰۲۱۸۰۲۱۹۰۲۲۰۰۲۲۱۰۲۲۲۰۲۲۳۰۲۲۴۰۲۲۵۰۲۲۶۰۲۲۷۰۲۲۸۰۲۲۹۰۲۳۰۰۲۳۱۰۲۳۲۰۲۳۳۰۲۳۴۰۲۳۵۰۲۳۶۰۲۳۷۰۲۳۸۰۲۳۹۰۲۴۰۰۲۴۱۰۲۴۲۰۲۴۳۰۲۴۴۰۲۴۵۰۲۴۶۰۲۴۷۰۲۴۸۰۲۴۹۰۲۵۰۰۲۵۱۰۲۵۲۰۲۵۳۰۲۵۴۰۲۵۵۰۲۵۶۰۲۵۷۰۲۵۸۰۲۵۹۰۲۶۰۰۲۶۱۰۲۶۲۰۲۶۳۰۲۶۴۰۲۶۵۰۲۶۶۰۲۶۷۰۲۶۸۰۲۶۹۰۲۷۰۰۲۷۱۰۲۷۲۰۲۷۳۰۲۷۴۰۲۷۵۰۲۷۶۰۲۷۷۰۲۷۸۰۲۷۹۰۲۸۰۰۲۸۱۰۲۸۲۰۲۸۳۰۲۸۴۰۲۸۵۰۲۸۶۰۲۸۷۰۲۸۸۰۲۸۹۰۲۹۰۰۲۹۱۰۲۹۲۰۲۹۳۰۲۹۴۰۲۹۵۰۲۹۶۰۲۹۷۰۲۹۸۰۲۹۹۰۳۰۰۰۳۰۱۰۳۰۲۰۳۰۳۰۳۰۴۰۳۰۵۰۳۰۶۰۳۰۷۰۳۰۸۰۳۰۹۰۳۱۰۰۳۱۱۰۳۱۲۰۳۱۳۰۳۱۴۰۳۱۵۰۳۱۶۰۳۱۷۰۳۱۸۰۳۱۹۰۳۲۰۰۳۲۱۰۳۲۲۰۳۲۳۰۳۲۴۰۳۲۵۰۳۲۶۰۳۲۷۰۳۲۸۰۳۲۹۰۳۳۰۰۳۳۱۰۳۳۲۰۳۳۳۰۳۳۴۰۳۳۵۰۳۳۶۰۳۳۷۰۳۳۸۰۳۳۹۰۳۴۰۰۳۴۱۰۳۴۲۰۳۴۳۰۳۴۴۰۳۴۵۰۳۴۶۰۳۴۷۰۳۴۸۰۳۴۹۰۳۵۰۰۳۵۱۰۳۵۲۰۳۵۳۰۳۵۴۰۳۵۵۰۳۵۶۰۳۵۷۰۳۵۸۰۳۵۹۰۳۶۰۰۳۶۱۰۳۶۲۰۳۶۳۰۳۶۴۰۳۶۵۰۳۶۶۰۳۶۷۰۳۶۸۰۳۶۹۰۳۷۰۰۳۷۱۰۳۷۲۰۳۷۳۰۳۷۴۰۳۷۵۰۳۷۶۰۳۷۷۰۳۷۸۰۳۷۹۰۳۸۰۰۳۸۱۰۳۸۲۰۳۸۳۰۳۸۴۰۳۸۵۰۳۸۶۰۳۸۷۰۳۸۸۰۳۸۹۰۳۹۰۰۳۹۱۰۳۹۲۰۳۹۳۰۳۹۴۰۳۹۵۰۳۹۶۰۳۹۷۰۳۹۸۰۳۹۹۰۴۰۰۰۴۰۱۰۴۰۲۰۴۰۳۰۴۰۴۰۴۰۵۰۴۰۶۰۴۰۷۰۴۰۸۰۴۰۹۰۴۱۰۰۴۱۱۰۴۱۲۰۴۱۳۰۴۱۴۰۴۱۵۰۴۱۶۰۴۱۷۰۴۱۸۰۴۱۹۰۴۲۰۰۴۲۱۰۴۲۲۰۴۲۳۰۴۲۴۰۴۲۵۰۴۲۶۰۴۲۷۰۴۲۸۰۴۲۹۰۴۳۰۰۴۳۱۰۴۳۲۰۴۳۳۰۴۳۴۰۴۳۵۰۴۳۶۰۴۳۷۰۴۳۸۰۴۳۹۰۴۴۰۰۴۴۱۰۴۴۲۰۴۴۳۰۴۴۴۰۴۴۵۰۴۴۶۰۴۴۷۰۴۴۸۰۴۴۹۰۴۵۰۰۴۵۱۰۴۵۲۰۴۵۳۰۴۵۴۰۴۵۵۰۴۵۶۰۴۵۷۰۴۵۸۰۴۵۹۰۴۶۰۰۴۶۱۰۴۶۲۰۴۶۳۰۴۶۴۰۴۶۵۰۴۶۶۰۴۶۷۰۴۶۸۰۴۶۹۰۴۷۰۰۴۷۱۰۴۷۲۰۴۷۳۰۴۷۴۰۴۷۵۰۴۷۶۰۴۷۷۰۴۷۸۰۴۷۹۰۴۸۰۰۴۸۱۰۴۸۲۰۴۸۳۰۴۸۴۰۴۸۵۰۴۸۶۰۴۸۷۰۴۸۸۰۴۸۹۰۴۹۰۰۴۹۱۰۴۹۲۰۴۹۳۰۴۹۴۰۴۹۵۰۴۹۶۰۴۹۷۰۴۹۸۰۴۹۹۰۵۰۰۰۵۰۱۰۵۰۲۰۵۰۳۰۵۰۴۰۵۰۵۰۵۰۶۰۵۰۷۰۵۰۸۰۵۰۹۰۵۱۰۰۵۱۱۰۵۱۲۰۵۱۳۰۵۱۴۰۵۱۵۰۵۱۶۰۵۱۷۰۵۱۸۰۵۱۹۰۵۲۰۰۵۲۱۰۵۲۲۰۵۲۳۰۵۲۴۰۵۲۵۰۵۲۶۰۵۲۷۰۵۲۸۰۵۲۹۰۵۳۰۰۵۳۱۰۵۳۲۰۵۳۳۰۵۳۴۰۵۳۵۰۵۳۶۰۵۳۷۰۵۳۸۰

وطن محبتی

بو درین سال - سوزلر سهوبلی
خلفمیزین اوره گیتین آن نازک
تاریله قدر تاثیر باغشلا میشد
فرمان بابا لاریسزدان ییزه یادگار
فالان تاریخی و ملی عنده وعادتر
بن آن مهی وطنی سهومت، وطنه
فارسی اولان عشق و محبت در
بو عشق، محبت خلفمیزین
اوشاق و بوبوک، هاموسینین اوره
گیتیمه سیلیمیز بیر ایز بورا حشیدر
خلفمیزین قبی وطن عشقیله چریتما
قدار .

بو سوزلر خلفین دیلینین ازیری،
اوره گیتین قایمی اولموشدر،
وطنه اولان ایستک خلفمیزین
دالسا الهامی اولموشدر، بو الهاملا
فرمان خلفمیز تاریخ بوی وطن
بولیندا اولموشلار فرمانلار گوشتر
یب بیر عاشیق قایمی اونون حقیقتیندن
ثوری امیر گه میبشدر،

آذربایجانین فرمان خلقی وطن
سوزونی هیچ وقت یادیندن چیتار
مانیشدر، خلفمیز طرفیندن یازیلان
دایمانلاردا، اوخوتان مانهیلاردا
و آتالار سوزلرینده همیشه وطنه
خلفمیزین اثرلرین فرمانی اولموشدر،
عزیزیم وطن یاخشی در
کونیک کتان یاخشی دو
گرمکه عرب لولکه
لولکه وطن یاخشی در
یاخوه خلق آراسیندا مشهور
مثال دیییرلر:
وطنسور آسان بو واسیل قوها
پنرور

بونلار نوز تورونه دیلین سوزلر
دگل، تاریخ بوی خلفمیزین گود
دیگی تجربیلر و وطنه اولان محبت
سایه سینده میدانا چیکیبشدر،
ملی حکومت فورولانا قدر
آذربایجانین غیرتلی خلقی نوز آنا
وطنینده قول کیچی یاشایردی، ارتجاع
واستبداد ایله بیرضابط یاراتمیشدی
که، خلفمیز نوز سهوبلی وطنینی
ترک ایدیب نوزگه یئرلره داعیلماغا
مجبور ایدیمیشدی، هموقیله ارتجاع
واستبداد آذربایجان خلقینه عذاب
و اذیت ویرمکدن چکیتمه یردی،
ارتجاعین ساتین نوکرلری
اولان امیلر کنده لیلریمیزین باهینا
بربریت (وحشیلیک) دورینده بئله
اولمایان اشدکجه لر گتیریدیلر،
آنجاق بو قدر ظلم، بو قدر
اشکجه، آذربایجان خلقین اوره گیتیمه
اولان وطن محبتینی چیخاردیب
آنا یلمه دی،
عکسینه اولاراق خلفمیزین اوره
گیتیمه وطنه فارسی محبت دایقه به
دایقه آرتماغا و چالاشماغا باغلا دی،
نهایت وطن عشقی خلفمیز
الهام ویره رنک بوبوک و سارسیلار
بیرلیک سایه سینده ارتجاع واستبداد
دین ظلمینه فارسی خاقمیز غلام ایدیب

اما آذربایجانین غیور و رشادتلی
خلق حربه قیتمه اولورسا اولسون
تور دوغما بوردونلی نوز آزادیتمی
مدافه ایتمک همیشه بیر هر کیچی
خاشرور .

بیر داما آذربایجان خلقی ظلم
آلتینا گیتیمه چکدر .
(زحمتیز بال بیک اولماز)
بو مناسب بیر مثله بیزه آزاد -
آذربایجان قوللورده ان ایدی اولاراق
خلاص اولدی،
ایندی ملوب اولموش ارتجاع
یاخی ازمیش ایلان کیچی اولونی
هر شیره وورور، هر جرد حینه و
فریدالار ایستکجه جور به جور
شایه لر یاماغا جان آتیر،
قوی ارتجاع نه بایرسه ایشین

کورد قارداشیم

کوردستان ایلمین فرمان اوغلو
کل توپوم آلتینان اسلان قارداشیم
شوریم سیزلی نوز گوزم کیچی
واردر چیمیزده بیر جان قارداشیم

§§§

اوزاقدان یانیردیم شبن حاینا
وورغون اولموش ایدیم گل جالینا
یتیمک ایسته یردیم نوز وصالینا
خاتلر ویرمیردی اسان قارداشیم

§§§

نه قدر ظلم ایندی نه ظالم
قان توکن جلادلار کیچن حاکم
که نه قر آندی هر جور خاسم
ایندیلر باغری آقان قارداشیم

§§§

یگانه آسرب سیزلری یزدن
اودور که دوشوشدوک آرائی سیزدن
داما آسرب ساروق یسر یرمیزدن
چون یله گوستیر زمان قارداشیم

§§§

دو گوشده قورخما یان جور ائین وار
ایندی باغلی دگل آزاد دیلن وار
باشیندا آچلیش نازه گولون وار
پلم گولونه اینان قارداشیم

§§§

اوره گین اولمیشدی قایم تلک یارا
چوخدامی آزاردق دردنه چمارا
الین چاندی لقان کیچی بر یارا
تاییدی دردینه درمان قارداشیم

§§§

آزادلیق جالمندان ایچین ساد
یتیمدن کامینه، یتیمدن مراد
ضریره عمر ایله، ایندی دنیاده
قورنا یرم غمی دوران قارداشیم

§§§

باخ خزان نوز وشوب نازه بهارد
هراندا بو سونج بر شادلیق وارد
وطن زندان دگل دوغما دیار در
ایندی اولوب بورغون جانان قارداشیم

(محزون)

۱۹ و ۲۰ نجی عصرلرده تبریزده ادبیات

-۵-

۱۹ - نجی عصرین بیرنجی
باریندا یاشاش شاعرلرین بیری
ده قدوسو، اونین حقیقه بعضی
تذکره لره مطومات وارد، بو
مطوماتدان آیدین اولور که او،
آذربایجان، عرب و فارس دیلر -
بند شاعرلر یازمیش - اولمیش
یوخ گله عشقی باغین، عشق
بودر که منده وار،
گلدنه نه حسن ای یری حسن
اودر که منده وار -
مطالعی ایله باغلاتان صری و یاخوه
آشیدماکی مصراعلاری شاعرین
قدری ایله مایک اولدما دلیلدن:
بایلا، نعل گلین قدریشی ییل،
که همیشه به خرداد اولماز،
غنجملین باغرینا باخجاق ییلدم،
دهر باغنده اولان هاد اولماز،
ای گونول خوبره سید اولدین،
سید اولان قوش دخی آزاد اولماز...
۱۹ - نجی عصرین آخرلار
ریتدا آذربایجان ادبیاتی تاریمشده
سرایین یاخینلقتدا کی مین کندیمه
آنادان اولمش بیر شاعرین آدی دا
نظر دقتیزی جلب ایدیر، بو شاعر
سید حسین اعزازالمکدر، اونین
ایلمزده اولان بیر غزلی قدرتی هادر
اولدنی اثبات ایدیر:
ای لغات صادگی و ای شوخ
تاری،
ای دلبر ستوری و ای، خوش تازی،
تازی سنی هاد ایله سن عالمده
همیشه،
تا شوق ایله عشق آلیه سن
شوق ایله تازی،
بیر تار او زلف سینه من
منه گوندور،
من جینه نه نوز آرووی باس،
من ده او تازی،
اعزازالمک کیچی قدرتی عا،
عرب، همه یاخین کچمشده یاغا
مش بیر شاعرین اثرلرینی توپلاماق
هر ده جتن دگدر - بو ایتمه
تبریز ادبیات شاعری نوز فایده لری
گوسترمه لیدرلر .

۱۹ - نجی عصر شاعرلری سیرا
ستفا محمد اسین دلسوز خصوصی
بیر یر دوتور، تبریزه آنادان اولان
بو شاعر ادبیاتدا ریالیزم استونی
دوام ایدیردن صنعتکارلار سیراستدا
در - بعضی تاریخچیلر اونو تبریز
ملک الشعراسی آدلایریرلار. اولین
دیوانی، او بیزر دفعه چاپ اولونه -
سنا یاخما یاراق یته تایلیمایر، فقط
بونا یاخما یاراق دلسوز نواصکار
لق ایدمک یازمیشدی:
عمرده چون اولویدی بیر هر جند،
ذره یوخ ادعاسی دلسوزین،
او کسین یوخ ولسی عالمده،
که دسین یوخ ولسی دلسوزین.
حیات اقتصادی جتن جتنیکلر
چکن شاعر بیر سیرا شعرلرینده بو
موضوعدن بحث ایتمشدر، ولفین
«گورمدم» محضه بیزه بیر شعر
ده دلسوز یازمیشدر:

۱۹ - نجی عصرین من یوچاندا بیر حقیقی
آشنا،
هرنه گوردم قاپ گوردم، آگری
گوردم بی حیا -
دلسوز دا، یازم - بنده دایم
بعضی شاعرلر کیچی ادبیات تاریم
ده آرتماق ایلمن - کارلاراندور،
تبریزه اولین حیاتی یاچیندن یلن،
اثرلرینی ازمردن دسین آدلار
چوخدر، بوگون بونلار شاعرین
حقیقه گلدکجه بوبوک اثرلر یاماغا
کومت ایدم بیلر .

۱۹ - نجی عصر ادبیاتدان بحث
ایدرکن محمد حاجر سراسی ده
نظریمز جلب ایدیر، اونین شعر
لری اولدیمجا حسی و لیریک شعر
لردر، اونین تبریزه چاپ اولمش
دیوانی الدن اله گرن و نادر تایلان
اثرلرنددر، «نگارستان دارا»
تذکره سین مؤلفی عاجز حقیقه:
«او پریشان سنبلرله اوینار و خیالی
پریر ایتیمه پریشان اولار» دیکجه
شاعرین یارادیمچلیق خصوصیتی سما
آیدینلشدیرمیشدی، فارس، عرب
دیللرینی ده یاخش ییلن بولدرلی
شاعر آنا دیلمده ایکی مین بیتلیک
بیر دیوان باغلامشدر، دودلین
باشقا شاعرلری کیچی اضولونی نوزینه
استاد حساب ایدن عاجز ده غزلده
نوز مملتین بولونی دوام ایدیر -
مشدر، آغیدا مثال اولاراق گتیر:
دیگمل غزل شاعرین لندنه کی قدرته
بیر دلیلدن:
ایدهن احوالیمی برهم اولد زلف هنر
افشاند،
گوریم اولون پریشان خاطریم
اودان پریشاندر،
گل رخسار پریشان، سواد زلف
بیر عالم،
بیاض سینه بیر مشرق، سه رومهر
تاباند،
بیر مقاله دسین اوللرینده قیسه
ایتمیشدیک که، ۱۹ - نجی عصر بونون
دنیا ادبیاتدا بوبوک بیر انماهین
باغلاماسی ایک سیمجه لیر، بوچونی
بیر تبریزه ده گوروروک، بوزمان
تبریز خیالیلاریندن بیزر لستین
خارجه گیتیمسی و اورا دا تحصیل
الاراق وطنه عایشه سی آوروپا
مدتینده بورا دا یایلماسا سبب
اولور، اوزمانه قدر ایتدالی شکله
اولان چاپ ایشلری ده ۱۹ - نجی
عصرده ترقی ایدیر، مطومدر که،
باشلی شاه دورینده تحصیل ایچون
آوروپا ایدیمین میرزا صالح تبریزی
قایدازکن نوزله نازه اولدا قو،
رولمش بیر مطبعه گتیریر که، بونا
تبریزه نشریات ایشلرین جالانما
سناکومت ایدیر.

۱۹ - نجی عصرده تبریزه علا
اسدالله اوغلی حاجی صادق طرفیندن
درس کتابلاری یازماق تشبلی ده
دقه شایاند، «حسه ادبیه ادلی
کتاب دورینه نسبتا مرالی یازیش
درس کتابلاریندن حایلا بیلر .

محمد عزمی

آزادلیقمیزی مدافعه ایتمک ،
 ملی حیاتیتمیزی مدافعه ایتمک در
 بوگون یزیم بو مقدس وطنیزده
 آزادلیق بایرامی اسیر ، بوگون شالی
 بولکه میزده استعمار قابه محکوم
 اولدوبیندن ارتجاع آرادان کیدیپ
 اوللارین ییغیتلاری و خرابه لری
 اوزده رینده ملی حاکمیتیزین صاعلام
 یاسی قویو او بیره آذربایجان آزاد
 لوق عاشقی اولان خلقی ، کبچن دوره
 لین خصو صبتلریندن اولان اخلاق
 یوزقونلیقی ظلم ایتمک ، قان ایچمک ،
 اوغورلوق و هر جور انسانی حقیر
 اییدن عدالتر کیمی آخی خاطرلاری
 نغردن کبچرینده بوگونون قدرینی
 پلیر وئوز وطنداشلاری یین قانی یاسیه
 آلبان آزادلیقی عزیز دونور ،
 او بوگون افتخار ، شان و شرفله
 پاشامانی سه ویر ، چونکه او ایندی
 جانین حقیقی معناسینی درک ایدیب و
 سادته نایل اولوبدور . او ، اسارت
 زنجیرلری و بنده لیک قیدلری آلتیندا
 کبچرین پاشایشی حیات حساب ایتمک
 اولماز .
 اسارتده کبچرین دیرلیک بیر
 حیات دیمک دگلدیر ، هیچ کیمسه
 اسیر ایچون بو گونه دهک حق حیات
 قائل اولایا بیدیر . بونا گورده دها
 امیر دوشوب تحقیر اولونمامانی و
 بوندان صورتا ذلت و حقارت گورمه
 مکی آذربایجان خلقی قرار آلدیدر ،
 بو ملتیزین صون فراری ، خلقیمیزین
 آخرنجی تصمیمی و ساریلماز اراده
 می در .

خلیقیمیز

ملی دولتی سون داملاقلی
 قالا با قدر حفظ ایدیه چکدر
 تاریخلری می طایم زنجیری آلتیندا
 اینله بن خلقیمیزه بوگونکی آزادلیقی
 و توانمیزیزین گونی . گوندن
 چچککنمیزی ویرمن یالیز آذر -
 بایجان دمورات فرمسی در .
 فرامیز آغیر و دهشتلی گونلر -
 ده بته خلقیمیزین دشمندلری ایله
 بیر داما او تاریخی شوم حادثلرین
 تکرارنه امکان ویرمه مکتا ایچون نوز
 ملی وظیفه میزی لایقینه یرنه یریب
 مالیمیز ، جانیمیز و صون اطرافیمیزلا
 آزادلیقمیزی مدافعه ایتمک .
 آزادلیقمیزی ، مدافعه ایتمک ؛
 دوتیمیزی ، بوگونیمیزی و کله چکیمیزی
 مدافعه ایتمک دیمکدر .
 آزادلیق اولمایان یزده اسارت ،
 ظلم ، استکبار ، قانونسیراق ، حقیر
 لیک و عدالتسیرلیک حکم فرمادر .
 آذربایجانلی بوگون آزادلیقتا
 بوینی حیاتیات کله ، اونون ایچون
 حقیقته « استبداد و دلت » در و اونون
 شالی کله ، چکیمه اولان فردی و ملی
 سعادت بو عالی حیاتدان آسلی دیر .
 بوگون وارلیقی و ایمانه علاقه داردر ،
 بونا گوره اوه بوگون بوگون وارلیقی
 ایله نوز ملی حاکمیتین تحکیمیه
 چالیشیر و ایندی به قدر آلدیه ایندیکی
 موفقیتلری حفظ ایتمک ارغوندادر
 نوع مبارزه نی بیر مقدس وظیفه یلیپ
 نوزینی آماده و مجهز ایندیردر .
 آذربایجان اینکیت و فرمان خلقینه
 عشق اولون

مبارزه ایتمکدن چکیمه ، بشدر .
 ایندیکی عر اطلده تک فری عشو -
 لری دگیل بلکه کارگرو کندیلر
 و عمومیتله خلقیمیز او شافدان بویوگه
 قدر حرری تعلیمی تور کیمیلدرلر .
 چرتکه ییزیم آزادلیق تیشتریمیزه
 فارسی باقوش کیمی مسئله ن مرتجع
 لر حله سلوریشی کیمیشلر . او -
 نلار یله خیال ایدیردلر که ییزیم
 خلقیمیز اوز مقدراتینی اداره ایتمک
 استعدادی یوخدر . آرتیق تاریخ
 یونی بوگون دنایه گوستردی که
 خلقیمیز ، نوز اویونی اداره ایتمک
 و نوردوغی جوان ملی دولتی سالا
 حلاما قادر در .
 لاکین یز بو یادیگر موفقیتلر
 ایله که خلقیمیز ، چونکه ییز
 ایندی آغیر بر گون گنج بریریک
 خلقیمیزین قانی یاسیه آلدیمیز
 آزادلیقمیزی گوز به یگی کیمی
 نورمالیق . ییز معاریه ایتمک ایسته
 میریک لاکن هر کیم اولورسا اولسون
 ییزم تور پالیمیزا نل اوزادارسا
 نوز تور اولاریندا محو ایدیه چکدر .
 بو نودا قید ایتمک لازمدر که
 فدالیمیز طرفیندن زنجان و میانه
 ایله مراغه آراسیندا اولان مرتجع
 قوه لرین قارما دلقین ایدیلگی
 خلقیمیزین نوردوغی ملی دولتیتمه
 دیگی علاقمینی بوگون دنایه ییز
 دها توت ایندی که نوز توردر
 و غی دولتی ساخلانماقا قادردر
 خصوصیه ییز یلملی ییک که :
 ... ییز هلمده مبارزه میداندلر
 ییق . لاکن ییز ایسته میریک
 قان اوکولسون چونکه ییز
 فقری نولدورمک آسالدیر یا -
 رالمق چتین ... آذربایجان
 خلقین سوبلی رهبری آقای
 پشورینی کندیلر فرماتر ایندیندا
 سوبله یگی املیندن .
 غلام موسی زاده

میانہ حوزہ لرین فدا لیلرہ

ویردیکلری هدیه لر

محمد فرضی چور	۲۰	عبدالله یوسفی	۵۰
علی	۳۰	حسن آقائی	۵۰
تقی حشمتی	۱۰	فتح صدیقی	۵۰
محمد لطیفی	۵	غلام خداوند	۱۰
اسماعیل یخدانی	۵	اسماعیل قدیمی	۱۰
سرفاله آشوری	۳۰	قدرت مکاری	۵
قنبر جابجی	۲۰	علی ماهو	۵
حاجی محمد قندچی	۳۰	حاجی رحمت خداوند	۱۰
میرکامل مرطری	۲۰	ای خداوند	۵
رضا قدکچی	۱۰	مجید نیجیان	۵۰
صدر یاری	۱۰	محسن تقی زاده	۳۰
محمد خان احمدی	۱۵	احیاب شگوری	۴۰
علی طالب پور	۱۰	چلبی مختاری	۵۰
آقابالا مسعودی	۵	اکبر مختاری	۱۰
ملاح آچقاری	۵	اسمر مختاری	۲۰
صادق امیر اسلانی	۳۰	رضاقلی خسار	۱۰
میرطاهر سیدی	۱۰	شهری تقی	۵
یحیی زنجانی	۵	یوگ فرضی	۵۰
محمد خورده فروش	۱۰	علی حسین سرابی	۲۰
چطرفره داهی	۱۰	حسین فرسادی	۱۰
حیدر داوری	۵۰	عبدالمظفر هاشمی	۱۰
نوروز فرده داهی	۱۰	عرب هاشمی	۱۰
فتح اله صالحی	۵	حسین قنبرزاده	۱۵
احمد شیخ الاسلامی	۱۰	محمد نجاری	۲۰
صادق	۱۰	هاشم وفای	۲۰
عباس احقری	۲۰	علی اسمر تجاری	۱۰
بیرقام کوزلگری	۱۰	دوست وکابی	۵۰
فرمانی فرده داهی	۵	صالح قوفاطلو	۱۰
سیدرضا کاشانی	۲۰	ابراهیم	۳۰
غلامحسین جملری	۱۰۰	قاسم رحیمیان	۱۰
محسن پرلوی	۱۰۰		
رحمت اله روحانی	۷۰		
علی قاجی	۵۰		

آذربایجان قدیم تاریخیندن

یازانی : فریدون ابواهیمی

سایفا بوراخیلدی .

هله لولمک و قنوه چوق قایردی . سن جوان اینک ، نوز
 جانوی ، نوز حیاتی ، ملتوبین آزاد و دینچ باهامامسی
 اوغروندا فریان ویردین . اونا گورده سنین ده آدین ، تاریخین
 قریل سحیفه لرینده آزادلیق بولوندا مده اولدوش ناموسلی فرما .
 نلار سراسیندا نیت و ضبط اولونجا قدر ، خلاصه ، فرمانلیق
 نامی آسما لیاقتی اولان فدالیمیز اجلاف فولدرلاری
 دستگیر ایدیب فولدرلری محکم باغلادیلار . بو حالدا نوز
 میالان یاخینلیقیندا اولان کندلرین اهلیتدن که اکثریتی ارمنی
 خلقیندن عبارتدر ، ۱۰-۱۲ نفر هورت و کیشی چچککنمیزه
 دولو خورچون گلیپ چچکیدیلار . اوللار فدالیلر ایچون
 یشیمش ات ، یومورتا و سود کیمسی هیکلر گنیرمیشدیلر .
 بونوما قید ایتملیم که ، بو ووروها باهلان گوندن یو
 هورتان گونه لدر اولان مدتده ، اوللار ، فدالیمیز ییمک
 دایمک جهنمدن چوق کومکلیک ایشیدیلر . اونا گورده
 که اوللار حسین فولدورلارین لیدرین چوق ستملر چکیش
 چوق جلالر گورمیشدیلر ، اونا گورده که اوللار گنجیلدا
 تیریمیزه نوزلرین الله طرفیندن گوندله ییشی خلاصکاری
 خطرله باخیردیلار .
 خلاصه ، یلرین قبول ادمکدن صورتا تمجیلی صورتده
 بر آبروت گنیرمیشی خواهی ایشی اوللاری یولا سالدی
 اوند فدالیه ده اکی استه آیریدیلار . یسر قستی
 امیر ایدیمش لدراری آوایا آتوب هرزه طرف یولادور
 عدیلر ایکنجی سمت ایشی هیکل یولده ایمیزین جازه سینی
 تشیع ایتمک ایچون ییزیم یالیمیزدا لندیلار .

ترا سرغیشی آزدلر قریسگ ، خلادی برنجه آدیم
 بریه ندن صورتا ، اوزشی چو ویرب یزه طرف باخدی و
 بیرالی حیتمی نین اوستونده اولدوهر حالدا یاواش یاواش
 چوکوب یتره ایلوردی
 من کوانر سو حالینی مشاهدیه ایدن کیمی شاعدم و
 نوزیمی ییر نیجه اسمر یاخیمیدا اولان کندلیریمیزه
 چو ویرب ؛
 - اوها خلار ایدیمز جمال ارا لومدر ، گلیپ گورمک
 دیه چیدرم - ۶ نفر سور اوزیمیزی اولون یایفا
 شیردیک - گوردیگیمز دهشتک منظره دن قشیمیز یارچالا
 ندی . جمال قان دریاسی ایچینده ان - ایاق چالیر و اورده
 پاندیریچی سار چخاردیردی .
 - جمال آقا ! جمال آقا ! دیه اوتی سادیم او ،
 گوزلرینی یاریجی ییر طرزدی آچوب ، هفت زور گوج
 ایت کیمک کسک بو سوزلری دیه یلیدی ،
 - فارده لار ... من ... نولورم ... دیم ...
 - سلاجیمی ... فر ... و حکومتیمیزین ... رهبرلره
 یتیم ... برده که ... رحمانلا ... آتاندان ...
 جمال سوزلری دیوب قورتارا یاخدی . او ، غنی قوردا
 رشی ییر چراغ کیمی ییرمن ییره خادش اولدی . من ،
 لایم ... زلمیه ... لایم ... یاخامانی آچدم سول و غی
 لیر اوستونده ایکی شرد گولده یازمی وار ایدی .
 - حیله اولسون منه جمال ا حیله اولسون دیم
 - من بو تیرلیگمه نولمسی اوغلان دگیدن . ساین

حیاتدا منیم نصیبیم ...
 ۱۶
 « اوها لار ا قوباییم » دیه جمال بزه فارشی چیدردی
 « عینی زماندا : - دایان بی شرف ا حارایا قاجیرسان ؟
 بگر ظن ایدیرسن که یاخوی منیم الیمدن قورتارا یله -
 چکسن ؟ دیه ، اوللاردان ، دوا له کیمی قاجان بیر نقری
 ییله ایله تطیب ایتمدی . آذغین جانلار دوتولا جاعینی
 یقین ایدیب اوزشی ایتیردی و فوریتله پاندان اولدیگی
 بوگون گورودلی بیر آغاجین هالیندا پناهلاندی .
 کچمندی که آغاجین هالیندا جمال دوتورال ادا لده
 آتس آچوب ینده لاجما باغلادی .
 - آخ ! مرد درد و زو غوی ایت ایندین منیم نظرم
 اکر سنی وورماق اولسایدی ، لاجما باغلادیمین ایلمک
 آیدیمدا ، یه نیوی بومبا کیمی پارتلا دریم . دیه جمال ،
 اولی نورانشایه آلوب ، مازورین یاغینی چکدی مازور
 پندیریم کیمی گورولدا یان موده او سرفار بشره شدته
 شمن کوله گین فارشوسیندا دوران یاوره سیر ییر دیوار
 کیمی ییرمن ییره ییلمدی . صورتا دوروب ییله ده لاجما
 یلمدی لکن باجرامی ، چوق ایچیش شراب دوشگونلری
 کیمی گیکله زب ییر نیجه آدم آندان صورتا غده -
 یلمدی . جمال مازورلری الیدن فرم سالیپ ، اولون آرک
 ییچ بو گورمگ باغلادی . لکن ییر نیجه آدم پندان صور

آذربایجان مجلس ملی سنین

قانونی

اجراء ايديلسين ، باش وزير پيشه وري

مملکت خیر لری

九九

سوان یکم زربعت - سوان یکم جودی

پاری کاروانی لاری به و خودان